

Κάθε οικονομική συναλλαγή που αποδεικνύεται με νόμιμα παραστατικά και καταγράφεται στα λογιστικά βιβλία δύναται να τεκμηριώσει οικονομικό αποτέλεσμα, είτε αυτό συνίσταται σε κέρδος είτε σε ζημία.

Επί του λογιστικού αποτελέσματος, και με την επιφύλαξη των εκάστοτε περιορισμών που θέτει η φορολογική διοίκηση, προσδιορίζεται το φορολογητέο εισόδημα και, κατ' επέκταση, ο οφειλόμενος φόρος εισοδήματος.

Οι φορολογικοί περιορισμοί που εφαρμόζονται σήμερα και διαφοροποιούν το φορολογικό αποτέλεσμα από το λογιστικό, παρατίθενται ακολούθως:

A. Γενικοί περιορισμοί

Οι δαπάνες να:

α) πραγματοποιούνται προς το συμφέρον της επιχείρησης ή κατά τις συνήθεις εμπορικές συναλλαγές της, συμπεριλαμβανομένων και δράσεων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

β) αντιστοιχούν σε πραγματική συναλλαγή και η αξία της συναλλαγής δεν κρίνεται κατώτερη ή ανώτερη της αγοραίας στη βάση των στοιχείων που διαθέτει η Φορολογική Διοίκηση

γ) εγγράφονται στα τηρούμενα βιβλία απεικόνισης των συναλλαγών της περιόδου κατά την οποία πραγματοποιούνται και αποδεικνύονται με κατάλληλα δικαιολογητικά.

Ειδικά οι δαπάνες για δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης εκπίπτουν υπό την προϋπόθεση η επιχείρηση να εμφανίζει λογιστικά κέρδη χρήσης κατά τον χρόνο πραγματοποίησής τους, εκτός και αν αυτές πραγματοποιούνται κατόπιν αιτήματος του Δημοσίου.

ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Β. Ειδικοί περιορισμοί

Περ.	Περιγραφή Δαπάνης	Περιεχόμενο – Ερμηνεία
α	Υπερβολικοί τόκοι δανείων από τρίτους	Δεν εκπίπτουν τόκοι από δάνεια που λαμβάνονται από τρίτους (εκτός τραπεζών, διατραπεζικών, μικροχρηματοδοτήσεων, ομολογιακών δανείων και χρεωστικών ομολόγων πιστωτικών συνεταιρισμών), κατά το μέρος που υπερβαίνουν το επιτόκιο δανείων αλληλόχρεων λογαριασμών μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων (Τράπεζα Ελλάδος).
β	Αγορές >500 € χωρίς τραπεζική πληρωμή	Κάθε δαπάνη αγοράς ή υπηρεσίας άνω των 500 €, εφόσον η εξόφληση (ολική ή τμηματική) δεν έγινε μέσω τραπεζικού μέσου πληρωμής, δεν εκπίπτει.
γ	Μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές	Εκπίπτουν μόνο όταν έχουν πράγματι καταβληθεί. Μη πληρωμένες εισφορές (εργοδοτικές ή προσωπικές) δεν αναγνωρίζονται.
δ	Προβλέψεις εκτός άρθρου 26	Εκπίπτουν μόνο οι προβλέψεις που προβλέπει ρητά το άρθρο 26 (π.χ. επισφαλείς απαιτήσεις). Κάθε άλλη πρόβλεψη (π.χ. ενδεχόμενες ζημιές) δεν αναγνωρίζεται.
ε	Πρόστιμα, ποινές και προσαυξήσεις	Οποιαδήποτε χρηματική ποινή, πρόστιμο ή προσαύξηση, ανεξαρτήτως φορέα επιβολής (ΑΑΔΕ, ΕΦΚΑ, Δήμος κ.λπ.), δεν εκπίπτει.
στ	Αμοιβές που συνιστούν ποινικό αδίκημα	Οποιαδήποτε παροχή (σε χρήμα ή είδος) που συνιστά ποινικό αδίκημα, δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα.
ζ	Φόρος εισοδήματος και συναφείς επιβαρύνσεις	Δεν εκπίπτουν: ο φόρος εισοδήματος, το τέλος επιτηδεύματος, οι έκτακτες εισφορές, καθώς και ο ΦΠΑ που αναλογεί σε μη εκπιπτόμενες δαπάνες (όταν δεν είναι εκπεστέος ως ΦΠΑ εισροών).
η	Υπερβάλλον τεκμαρτό μίσθωμα ιδιόχρησης	Το τεκμαρτό μίσθωμα ιδιόχρησης (άρθρο 39 §2) αναγνωρίζεται μόνο έως 3% της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου. Το υπερβάλλον δεν εκπίπτει.
θ	Ημερίδες – συναντήσεις	Δεν εκπίπτει το μέρος της δαπάνης σίτισης ή διαμονής που υπερβαίνει τα 300 € ανά συμμετέχοντα ή όταν η

ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Περ.	Περιγραφή Δαπάνης	Περιεχόμενο – Ερμηνεία
	πελατών ή εργαζομένων	συνολική ετήσια δαπάνη υπερβαίνει το 0,5% του ετήσιου ακαθάριστου εισοδήματος της επιχείρησης.
ι	Εορταστικές εκδηλώσεις – φιλοξενίες	Δεν εκπίπτει το μέρος της δαπάνης που υπερβαίνει τα 300 € ανά συμμετέχοντα ή το 0,5% του ετήσιου ακαθάριστου εισοδήματος .
ια	Δαπάνες ψυχαγωγίας	Δεν εκπίπτουν, εκτός αν η επιχείρηση έχει ως αντικείμενο παροχή υπηρεσιών ψυχαγωγίας (π.χ. θέατρο, μουσική σκηνή).
ιβ	Προσωπικές καταναλωτικές δαπάνες	Κάθε δαπάνη που δεν συνδέεται άμεσα με τη δραστηριότητα της επιχείρησης θεωρείται προσωπική και δεν εκπίπτει (π.χ. οικιακές αγορές, ιδιωτικά έξοδα).
ιγ	Δαπάνες λοιπές	Κατά την εκάστοτε ερμηνευτική πρακτική ή κατεύθυνση της Φορολογικής Διοίκησης.
ιδ	Αμοιβές εργαζομένων χωρίς ηλεκτρονική πληρωμή	Δεν εκπίπτουν δαπάνες μισθοδοσίας που δεν έχουν εξοφληθεί μέσω ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής ή παρόχου υπηρεσιών πληρωμών.
ιε	Ενοίκια χωρίς τραπεζική πληρωμή	Δεν εκπίπτουν δαπάνες μισθωμάτων εφόσον δεν εξοφλούνται μέσω ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής ή παρόχου υπηρεσιών πληρωμών.
ιοστ	Μη εξουσιοδοτημένη πώληση τηλεοπτικού διαφημιστικού χρόνου	Δεν εκπίπτουν ποσά ή ανταλλάγματα που καταβλήθηκαν (άμεσα ή έμμεσα) για μη εξουσιοδοτημένη πώληση διαφημιστικού τηλεοπτικού χρόνου.
ιζ	Δαπάνες εκμισθωτή για ακίνητα με απλήρωτα μισθώματα	Δεν εκπίπτουν δαπάνες που πραγματοποιεί εκμισθωτής νομικό πρόσωπο ή οντότητα για ακίνητο, όταν το μίσθωμα δεν έχει καταβληθεί σε τραπεζικό λογαριασμό του εκμισθωτή, ο οποίος γνωστοποιείται στην Α.Α.Δ.Ε.

ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Συμπέρασμα

Το φορολογικό αποτέλεσμα διαφοροποιείται συστηματικά από το λογιστικό, εξαιτίας των διατάξεων της φορολογικής νομοθεσίας που παρεμβαίνουν τεχνητά στη λογιστική απεικόνιση, με σκοπό την αύξηση του φορολογητέου εισοδήματος.

Η διαφοροποίηση αυτή δεν στηρίζεται πάντοτε σε αρχές χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, αλλά συχνά σε πολιτικές επιλογές έμμεσης φορολόγησης, οι οποίες επιχειρούν να αυξήσουν τα δημόσια έσοδα μέσω της μη αναγνώρισης πραγματικών επιχειρηματικών δαπανών.

Το άρθρο 23 του Ν. 4172/2013, το οποίο καθορίζει τις μη εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες, έχει μεταβληθεί στην πράξη σε εργαλείο έμμεσης φορολόγησης, μετακυλίωντας το κόστος της δημοσιονομικής ανεπάρκειας στις επιχειρήσεις.

Η πληθώρα περιορισμών, οι αλληλοεπικαλυπτόμενες προϋποθέσεις και οι αόριστες έννοιες που περιέχει το άρθρο αυτό, αποτελούν τεκμήριο θεσμικής αδυναμίας της διοίκησης να επιτύχει φορολογική δικαιοσύνη με άμεσο και διαφανή τρόπο.

Μια ικανή και έντιμη διοίκηση εισπράττει φόρους μέσω ευθέων μηχανισμών, στη βάση καθαρών φορολογικών συντελεστών και ορθολογικού προσδιορισμού της φορολογητέας ύλης.

Αντίθετα, όταν το Κράτος, πέραν του νομίμου φόρου επί των κερδών, επινοεί παράπλευρους μηχανισμούς περιορισμού εκπτώσεων, επιχειρεί, στην ουσία, να αντλήσει πόρους μέσω τεχνητών διαφορών μεταξύ λογιστικού και φορολογικού αποτελέσματος, γεγονός που υπονομεύει την εμπιστοσύνη των οικονομικών οντοτήτων και επιβεβαιώνει τον αντιαναπτυξιακό και διοικητικά αναποτελεσματικό χαρακτήρα της φορολογικής πολιτικής.

Στην πράξη, το άρθρο 23 του ΚΦΕ αποκαλύπτει μια διεφθαρμένη και ανίκανη φορολογική προσέγγιση, η οποία δεν στηρίζεται στην ορθολογική διαχείριση των δημοσίων οικονομικών, αλλά στην αφαίμαξη των επιχειρήσεων για τη χρηματοδότηση των αστοχιών, της σπατάλης και της κακοδιοίκησης του δημοσίου τομέα.

Η διοίκηση, αδυνατώντας να περιορίσει την κακοδιαχείριση, μετακυλίζει τη δική της αναποτελεσματικότητα στο παραγωγικό κεφάλαιο.

Ωστόσο, ο επιχειρηματίας οφείλει να συμμορφώνεται πλήρως με τις εκάστοτε διατάξεις, επιδιώκοντας να ελαχιστοποιήσει τον νόμιμο φόρο μέσω ορθής φορολογικής τεκμηρίωσης, διαφάνειας και συνέπειας.

Η συμμόρφωση αυτή περιλαμβάνει, ενδεικτικά:

ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

- Την αποφυγή ανεπίσημων ή αδιαφανών συναλλαγών με τη φορολογική διοίκηση.
- Την έκδοση και λήψη τιμολογίων για κάθε επιχειρηματική συναλλαγή.
- Την εξόφληση όλων των δαπανών μέσω τραπεζικού ή ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής, χωρίς εξαιρέσεις.

Μόνο με πλήρη τήρηση της νομοθεσίας και ισχυρή τεκμηρίωση των συναλλαγών μπορεί μια επιχείρηση να προστατεύσει τη φορολογική της θέση, εντός ενός περιβάλλοντος διοικητικής ανεπάρκειας και νομοθετικής πολυπλοκότητας, που, δυστυχώς, εξακολουθεί να χαρακτηρίζει τη σύγχρονη ελληνική φορολογική πραγματικότητα.

Οκτώβριος, 2025

ΣΙΔΕΡΙΔΗΣ Μ. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ